

Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitimi Yıl Sonu Eğlencesine İlişkin Beklentileri¹

Parents' Expectations About Preschool Education End of the Year Party

Doç. Dr., Hatice Bekir², Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi A.B.D., hsimsekbekir@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Remzi Aydın, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Drama ve Eğitim A.B.D., remziaydin@msn.com, remziaydin88@gmail.com

Öz

Bu çalışmanın amacı; çocuğu okul öncesi eğitim alan ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesine ilişkin beklentilerini ortaya koymaktır. Çalışma, nitel araştırma modellerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseninde tasarlanmıştır. Çalışma grubunu, amaçlı grubu belirleme (ölçüt) yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi ile seçilen, çocuğu (beş yaş) Ankara ilinde bir üniversite bünyesinde bulunan uygulama anaokuluna kayıtlı sekiz anne ve yedi baba oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile bireysel görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda, anne ve babaların tamamı okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesini istediklerini belirtmişlerdir. Beş anne ve üç baba eğlence içeriğinin çocuklarının yıl içinde yaptıkları faaliyetlerin sergilenmesi ve sahne gösterisi şeklinde olmasını, üç anne ve dört baba ise çocukların kendilerini rahat hissedecekleri her türlü eğlenceyi içerecek şekilde olmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Beş anne ve üç baba okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin sahneli bir gösteri salonunda düzenlenmesini, üç anne ve dört baba ise çocukların iklim koşullarına göre sınıf ya da okul bahçesinde düzenlenmesini beklediklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, yıl sonu eğlencesi, çocuk, ebeveyn.

Abstract

The aim of the study is to define parents' expectations about pre-school education end of year party. The current study is designed within a qualitative research model which is phenomenology. Participants of the study were chosen through one of the purposive sampling methods which is homogenous sampling. Participants consist of 15 parents including 8 mothers and 7 fathers whose children (age 5) are enrolled in a nursery practice school of a university in Ankara. Data was collected with a semi-structured interview form developed by the researchers and an individual interview. Descriptive and content analyses were utilized in data analysis.

According to the results, all the parents favor the organization of the "Pre-school Education End of Year Party". 8 of these parents prefer the content of the party to include school year activities and to be performed on a stage,

¹ Bu çalışma, 18-21 Ekim 2017 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen "5. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi"nde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş şeklidir.

² Sorumlu Yazar

while 7 of them prefer any fun activity in which children feel themselves comfortable. 8 of the parents expect the party to be held in a performance hall with a stage, while 7 of them expect it to be held in children's in the class or school yard- according to weather conditions.

Key Words: Preschool education, end of year party, children, parent

Giriş

Okul öncesi dönem kişiliğin oluşumu ve şekillenmesinde, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve geliştirilmesinde, ileri yıllara olan etkisi nedeniyle yaşamın en kritik dönemlerinden biridir. Çocuğun erken yaşlardaki deneyimlerinden elde edeceği temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları, daha sonraki öğrenim yaşamının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da biçimlendirecek güçtedir (Arı, 2003). Bu nedenle bireyin doğumuyla başlayıp hayatı boyunca devam eden eğitim sürecinde okul öncesi dönemdeki eğitimin oldukça önemli bir yeri vardır (Aral, Kandır ve Can-Yaşar, 2000). Okul öncesi eğitim, çocuğu hayata hazırlayan en önemli eğitim basamaklarından birisidir. Çocuğun ihtiyaçlarının karşılanması, temel alışkanlıkların kazandırılması ve yaşama en iyi şekilde hazırlanması nitelikli bir okul öncesi eğitimle sağlanabilir. Nitelikli bir eğitimin, içerisinde birçok özellik barındırması ve okul öncesi eğitimin amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmesi önemlidir (Zembat, 2007).

Günümüzde okul öncesi eğitim kurumları, çocuklarının aldığı eğitimi sorgulayan bilinçli aileler sayesinde 'bakımevi' kimliğinden çıkıp, çocuğun aktif eğitim hayatına hazırlandığı ve akademik beceriler geliştirmesine aracı olan kurumlar haline gelmiştir. Okul öncesi eğitim kurumları; çocuğa zengin bir öğrenme deneyimi kazandırmanın yanında aileye de deneyimlerini paylaşabileceği; hataları konusunda destek alabileceği eğitimsel bir ortam sunabilmektedirler.

Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan eğitim-öğretim faaliyetleri çocukların gelişimsel özellikleri ve ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlanmakla birlikte, ailelerin bu konu hakkındaki beklentileri de faaliyetlerin oluşmasında önem taşımaktadır. Ailelerin her geçen gün bilinçlenmesi; araştıran, sorgulayan ebeveynlerin sayısındaki artış bu eğitim sürecinin daha kaliteli yaşantılara dönüşmesi açısından oldukça anlamlıdır. Şüphesiz ki anne ve babalar ile okul öncesi eğitim kurumlarının birbirinin beklentilerinden haberdar olarak üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeleri bu dönemi daha da başarılı kılacaktır (Tokuç, 2007).

Okul öncesi eğitim kurumlarında düzenlenen eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde bulunan yıl sonu programları hakkında 10.04.2013 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün ilgili yazısında "Çocukların kendilerini izlemeye gelen konukları eğlendirme kaygısından çok arkadaşlarıyla birlikte daha rahat hareket edebilecekleri, eğlenerek hoşça vakit geçirebilecekleri ortamların hazırlanması ve şölen havası içerisinde kutlamaların sağlanması, özellikle okul-veli işbirliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara öncelik verilmesi" ibaresi yer almakta (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2013) ancak pek çok uygulamanın pedagojik olmamakla birlikte gösteri şeklinde düzenlendiği kına gecesi, yetişkin esprileri,

savaş sahneleri, çocukların anlamayacağı replikler ve şiirlerin sahnelendiği görülmektedir. Bu programlar öğretmenler için de aşırı derecede yorucu ve stresli olmaktadır. Bunun sonucunda; öğretmenlerin pedagojik yaklaşımlarının önünde set olmaktadır. Özetle, yıl sonu programları, anne babaların bolca resim çektiği, çocukların sahneden şaşkınlıkla baktığı fakat ne olduğuna dair pek de bir şey anlamadıkları bir sürece dönüşmüştür (Pedagoji Derneği, 2017). Bu nedenle eğitim-öğretim faaliyetleri hazırlanırken çocuğun gelişimini olduğu kadar, ailelerin beklentilerini de dikkate almak önem taşımaktadır. Ailelerin beklentilerinin de dikkate alınarak hazırlanmış olan eğitim-öğretim faaliyetleri ile daha etkili ve kalıcı eğitim yaşantıları oluşturulabilecektir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının yıl içindeki faaliyetlerini yıl sonunda ebeveynlere gösterme merakı, bazen de kurumlar istemese bile ebeveynlerin çocuğunu sahnede görme beklentisi nedeni ile okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencelerinin çocukların gelişim düzeyleri göz ardı edilerek düzenlenmeye devam ettiği düşünülmektedir. Bu sebeple yıl sonu gösterileri yerine, çocuğa gerçekten faydalı olabilecek yıl sonu eğlencelerinin planlanması, kurum, öğretmen ve ailelerin bu konuda bilinçlendirilmesi, aile eğitim programları düzenlenmesi önem arz etmektedir. Aile eğitim programlarının düzenlenmesi için de durum tespitlerinin yapılması gereklidir. Literatürde konu ile ilgili bir çalışmaya rastlanmadığından, bu çalışmanın alan yazına yeni bir bakış açısı getirmesi ve başka araştırmalar için de yol gösterici bir nitelik oluşturması düşünülmektedir. Bu nedenlerden dolayı, bu çalışmada çocuğu okul öncesi eğitim alan anne ve babaların okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesine ilişkin beklentilerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Çalışma, nitel araştırma modellerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseninde tasarlanmıştır. Bu desen; bireylerin bir kavrama ilişkin algılarını, betimlemelerini, hislerini ve görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Patton, 2014).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, amaçlı çalışma grubu belirleme yöntemlerinden benzeşik çalışma grubu belirleme yöntemi ile seçilen, ölçüt olarak beş yaş çocuğu Ankara ilinde bir üniversite bünyesinde bulunan uygulama anaokuluna kayıtlı çalışmaya katılmaya gönüllü sekiz anne ve yedi baba oluşturmaktadır.

Amaçlı çalışma grubu belirleme; zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine anlaşılması ve incelenmesine olanak veren bir yöntemdir (Patton, 2014). Patton (1987)'a göre amaçlı çalışma grubu belirleme yöntemlerinden benzeşik çalışma grubu belirleme; küçük, benzeşik bir çalışma grubu oluşturma yoluyla açık uçlu sorulara dayanan derinlemesine görüşmeler yapmaya imkan verir (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırmalarda çalışma grubu büyüklüğünü belirlemeye dair bir kural bulunmamakla birlikte genişliğe karşı derinlik felsefesi benimsenmektedir. Araştırmanın geçerliği ve

güvenirligi çalışma grubu büyüklüğünden ziyade seçilen çalışma grubunun bilgi yüklü olmasına ve araştırmacıların gözlemsel ve analitik becerilerinin olmasına bağlıdır (Patton, 2014).

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İlk olarak araştırmacılar tarafından ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yılsonu eğlencesine ilişkin beklentilerini tespit edebilmek amacıyla taslak niteliğinde sorular hazırlanmış ve bu sorular okul öncesi eğitim alanında çalışan üç uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüş ve önerileri dikkate alınarak gerekli değişiklikler yapılmış ve görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aşamasında ilk olarak sekiz anne ve yedi babadan telefon ile randevu alınmıştır. Randevu saatinde uygulama anaokulunun öğretmenler odasında birebir ve yüz yüze görüşmeler yapılmış ve bir görüşme yaklaşık 45 dakika sürmüştür. Görüşme formunda yer alan soruların cevapları görüşme formuna not alınmıştır.

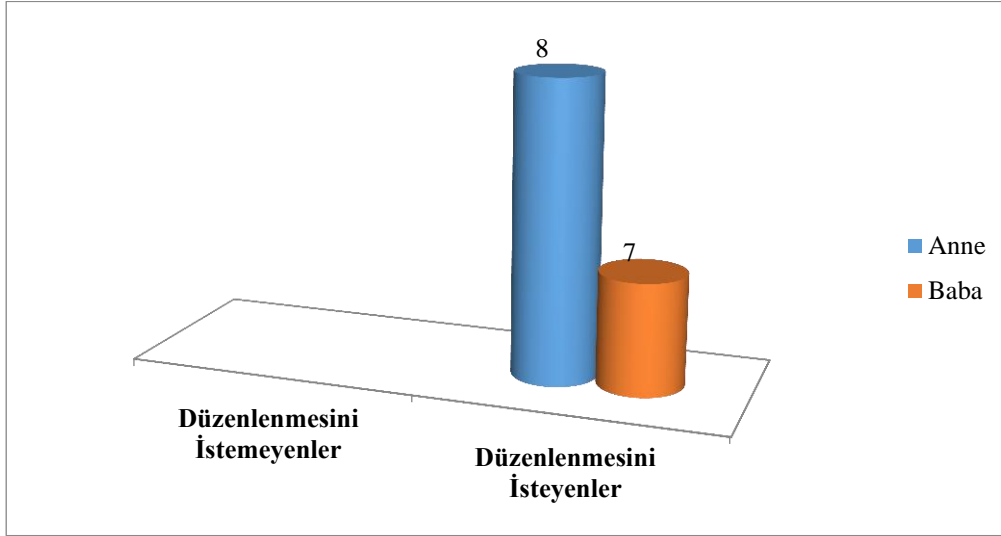
Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Görüşme formundaki sorulara verilen yanıtlar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunarak raporlaştırılmış, ortak ifadeler gruplandırılarak tasnif edilmiştir. Bir sonraki aşamada araştırmacıların, farklı temalar altında değerlendirdikleri beklentiler üzerinde tartışarak uzlaşmaya çalışılmıştır. Araştırmanın güvenirligi “Güvenirlik = Görüş birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100” formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Araştırmacılar arasındaki güvenilirlik oranı % 95 olarak bulunmuştur. Son olarak elde edilen beklentiler ayrı ayrı kodlanmış ortak ifadeler ile birleştirilerek her beklenti için temalar belirlenmiş ve bu temalara göre katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntılar şeklinde paylaşılmıştır. Her bir katılımcı anne ya da baba olma durumuna göre A1 (Anne 1), A2,....., B1 (Baba 1), B2,....., şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde çocuğu okul öncesi eğitim alan ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesine ilişkin beklentilerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmaya ait bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesi hakkındaki beklentileri Şekil 1’de yer almaktadır.

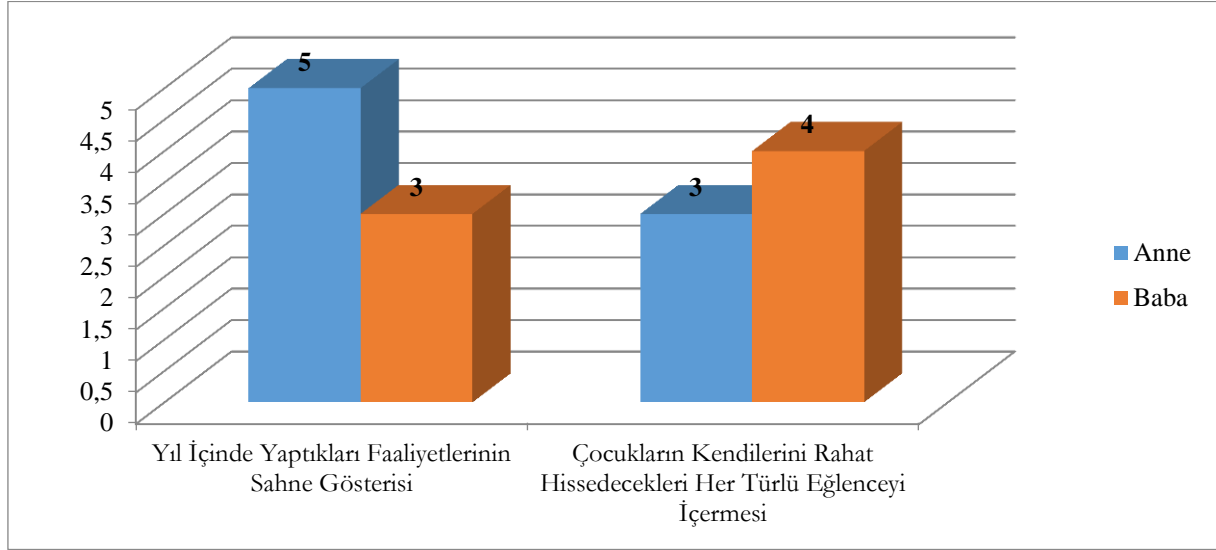

Şekil 1. Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesi hakkındaki beklentileri

Şekil 1'e göre araştırmaya katılan anne ve babaların tamamı (8 anne ve 7 baba) okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesini istediklerini belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesini isteme gerekçesi olarak ebeveynlerden **A1** “Çocukların mutlu olması, önemsenmesi ile doğru orantılıdır. Değer görmek, alkışlanmak, beğenilmek çocuğumu olumlu yönde etkileyecektir.” şeklinde beklentisini dile getirirken, **B1** “Hem hatıra olarak kalmasını istediğimiz için hem de çocuğumuzun arkadaşları ile beraber bir grup çalışmasına girip sosyalleşmesi ve takım çalışmasında yer alması için isteriz.” şeklinde beklentisini ifade etmiştir. Ebeveynlerin tamamının okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesi istemeleri yılsonu eğlencesinin okul öncesi eğitimin bir parçası olması ile açıklanabilir. Önemli olan okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin içeriğinin çocuğun gelişim özelliklerine uygun olmasıdır.

Nitekim “Okul Öncesi Eğitimi Yıl Sonu Eğlencesi” hakkında 10.04.2013 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün ilgili yazısında “Çocukların kendilerini izlemeye gelen konukları eğlendirme kaygısından çok arkadaşlarıyla birlikte daha rahat hareket edebilecekleri, eğlenerek boşça vakit geçirebilecekleri ortamların hazırlanması ve şölen havası içerisinde kutlamaların sağlanması, özellikle okul-veli işbirliğinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara öncelik verilmesi” ibaresi yer almaktadır.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin içeriği hakkındaki beklentileri Şekil 2'de yer almaktadır.

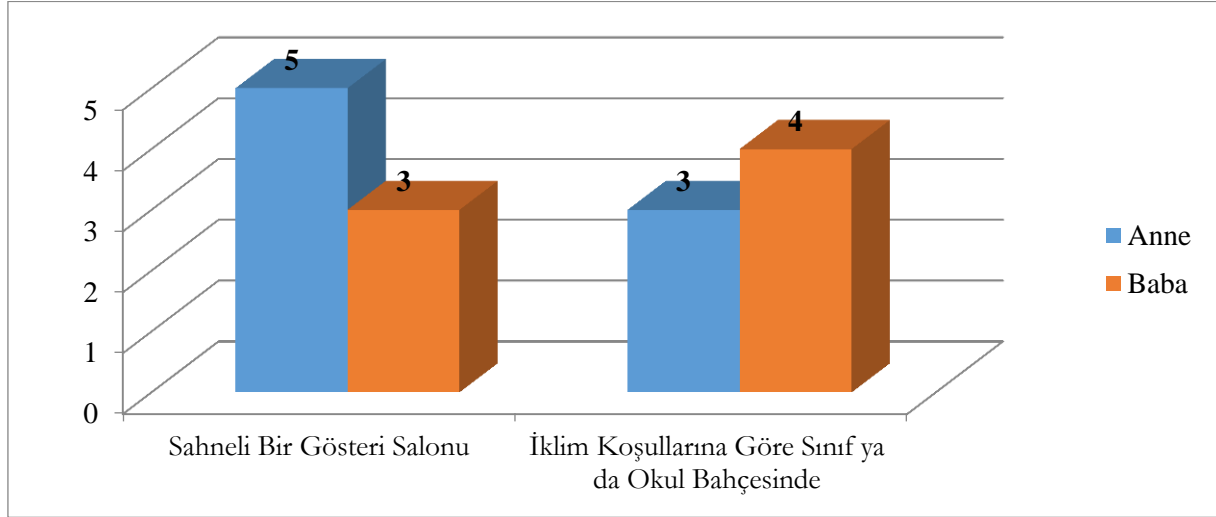

Şekil 2. Ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin içeriği hakkındaki beklentileri

Şekil 2 incelendiğinde beş anne ve üç baba okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin içeriğinin çocuklarının yıl içinde yaptıkları faaliyetlerin sahne gösterisinde sergilenmesi beklentisine sahip oldukları görülmektedir. Bu beklentiye sahip ebeveynlerden **A2** “Grup çalışması gerektiren her şey olabilir. Örneğin, halk oyunları, tiyatro, koro.....” şeklinde beklentisini ifade ederken **B1** “Müzik eşliğinde şarkı söyleyerek dans çalışmaları olabilir. Toplu olarak şarkı söyleyebilirler. Tiyatro gösterisi olabilir. Yıl içinde yaptıkları faaliyetlerin sergilenmesi olabilir.” şeklinde beklentisini dile getirmiştir. Sahne gösterisinde sergilenme isteği çocuk ve öğretmenlerde kaygı oluşmasına neden olabilmektedir. Nitekim, Pedagoji Derneği (2017)’nin yayınladığı bildiri de çocukların yılsonu programı için aylar öncesinden çalıştırılmaya başlandığı ve uzun ve stresli saatler sonucunda bu gösteriye hazırlandığı belirtilmiştir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda üç anne ve dört baba, okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin içeriğinin çocukların kendilerini rahat hissedecekleri her türlü eğlenceden oluşmasını istediklerini ifade etmişlerdir (Şekil 2). Bu ebeveynlerden **A3** “...Mesela piknik, kermes veya şenlik gibi olabilir. Çocukların yapımına yardım ettiği yiyecekler yenilir. Maskeli ve kostümlü parti gibi olabilir..... Çocuklar eğlenceye doğaçlama olarak dâhil olur” şeklinde ifade ederken **B4** “Palyaço gösterisi, rahat hissedecekleri her türlü eğlence olabilir.” şeklinde beklentisini belirtmiştir. Ebeveynlerin yarıya yakını okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin çocukların kendilerini rahat hissedecekleri her türlü eğlenceyi içermesi ile ilgili isteklerini belirtmişlerdir. MEB (2013)’ün ilgili yazısı bu bulguyu desteklemektedir.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yılsonu eğlencesi’nin düzenlenmesi gereken yer hakkındaki beklentileri Şekil 3’te yer almaktadır.

Şekil 3. Ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin düzenlenmesi gereken yer hakkındaki beklentileri

Şekil 3'te beş anne ve üç babanın okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin sahneli bir gösteri salonunda düzenlenmesini istediği görülmektedir. Bu isteğe sahip ebeveynlerden A1 *“Büyük bir sahnede sergilenmesini isterim. Tiyatro, bale gösterilerine giden çocuğumun onları hayranlıkla izlediği yerde kendisinin izleniyor olmasından mutlu olacağımı düşünüyorum”* şeklinde beklentisini dile getirirken B3 *“Çocuklar için de izlemeye gelen anne babaların seyretme şartları açısından da sahne daha rahat olacaktır.”* şeklinde beklentisini ifade etmiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin yarısından fazlası okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin sahneli bir gösteri salonunda düzenlenmesini istemişlerdir. Bu bulguya göre ebeveynlerin yıl sonu eğlencesinin sahneli bir gösteri salonunda düzenlenmesi beklentilerinde çocuklarını sahnede görme gururu ve rahat izleme isteklerinden kaynaklandığını akla getirmektedir. Pedagoji Derneği (2017)'nin yayınladığı bildiri de ebeveynler çocuğu fayda görsün ya da görmesin çocuğunu sahnede görmenin gururunu yaşamak istediği ibaresi yer almaktadır.

Çalışmanın bir diğer bulgusunda üç anne ve dört baba, okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin iklim koşullarına göre sınıf ya da okul bahçesinde düzenlenmesini istemişlerdir (Şekil 3). Bu isteğe sahip ebeveynlerden A3 *“Çocuğum daha rahat eğlenmesi açısından okulun bahçesinde çok muhteşem olur diye düşünüyorum.”* şeklinde beklentisini ifade ederken B5 *“Çocuğumun günlerini geçirdiği sınıf ortamında olmasını isterim.”* şeklinde beklentisini dile getirmiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin yarıya yakını okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin iklim koşullarına göre sınıf ya da okul bahçesinde düzenlenmesini istemişlerdir. Ebeveynlerin bu beklentilerini ifade ederken okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinde çocukların gelişim özelliklerini dikkate alarak kendi ortamlarında daha rahat edebileceklerini düşünmelerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Bu durum, MEB (2013)'in ilgili yazısı ile benzerlik göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışma sonucunda, anne ve babaların tamamı okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi düzenlenmesini istediklerini belirtmişlerdir. Beş anne ve üç baba eğlence içeriğinin çocuklarının yıl içinde yaptıkları

faaliyetlerin sergilenmesi ve sahne gösterisi şeklinde olmasını, üç anne ve dört baba ise çocukların kendilerini rahat hissedecekleri her türlü eğlenceyi içerecek şekilde olmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Beş anne ve üç baba okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin sahneli bir gösteri salonunda düzenlenmesini, üç anne ve dört baba ise çocukların iklim koşullarına göre sınıf ya da okul bahçesinde düzenlenmesini beklediklerini ifade etmişlerdir.

Bu çalışmanın bulgularına yönelik olarak; öğretmenlerin okul panolarında, veli bekleme odalarında okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesi ile ilgili aile eğitim programlarının düzenlenmesi ve uygulanması, okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesinin planlaması ve düzenlenmesinde aile katılımına yer vererek çocukların okul ya da okul bahçesinde şölen havasında düzenlenmesi önerilebilir. Ayrıca çalışmanın karma yöntem modelinde daha geniş bir çalışma grubunda okul yöneticileri, öğretmen ve ebeveynler ile karşılaştırmalı olarak tekrarlanması önerilebilir.

Kaynakça

- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar M.(2000). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı*, İstanbul: Ya-Pa.
- Arı, M. (2003). Türkiye’de erken çocukluk eğitimi ve kalitenin önemi. Sevinç, M. (Ed.),*Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* İçinde (31-35). İstanbul: Morpa.
- Glesne, C.(2013). Kelimelerin Uçmasını Sağlamak P. Yalçınoğlu (Çev)., *Nitel araştırmaya giriş*. A, Ersoy & P. Yalçınoğlu (Çev. Edt.). (2. Baskı) :139-188, Ankara: Anı.
- Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage
- Milli Eğitim Bakanlığı.(2013). “Okul Öncesi Eğitimi Yıl Sonu Eğlencesi” hakkında 10.04.2013 tarihli Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’nün yazısı.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Edt.). Ankara:Pegem Akademi.
- Pedagoji Derneği.(2017).*Anaokulu gösterileri kaldırıldı*. <https://pedagojidernegi.com/wp-content/uploads/2017/10/AnaokuluG%C3%B6sterileriKald%C4%B1r%C4%B1s%C4%B1n.pdf> 01.06.2018 tarihinde ulaşılmıştır.
- Tokuç, H. (2007). *Anne ve babaların okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentilerinin incelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.baskı), Ankara: Seçkin
- Zembat, R. (2007). *Okul öncesi eğitimde nitelik*. Oktay, A. ve Polat Unutkan, Ö. (Ed.), *Okul öncesi eğitimde güncel konular içinde* (25-45). Ankara:Morpa.